

Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

København, den 15. juli 2005
Sagsnr. 410

- ./.
- Vedlagt fremsendes til Fødevareudvalgets orientering notat om implementeringsprocessen vedr. FAO's (Food and Agriculture Organisation of the United Nations) internationale traktat om plantegenetiske ressourcer for fødevarer og landbrug.

Hans Chr. Schmidt

/Henry Damsgaard Lannig

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

2. afdeling, 2. kontor, departementet/Plantedirektoratet

Den 14. juli 2005

ORIENTERENDE NOTAT TIL FOLKETINGETS UDVALG FOR FØDEVARER, LANDBRUG OG FISKERI

om implementeringsprocessen vedr. FAOs¹ internationale traktat om plantegenetiske ressourcer for fødevarer og jordbrug

Resumé

Der er i FAO iværksat en proces med henblik på at fastlægge adgangsbetingelserne til plantegenetiske ressourcer under FAOs internationale traktat om plantegenetiske ressourcer for fødevarer og jordbrug, herunder betaling for kommerciel anvendelse af de plantegenetiske ressourcer i systemet. Nedenstående har til formål kort at orientere udvalget herom.

Baggrund og indhold

Danmark og EU har ratificeret FAOs internationale traktat om plantegenetiske ressourcer for fødevarer og jordbrug². Traktaten har senest været forelagt Folketinget i 2003 forbindelse med Danmarks og EUs ratifikation af traktaten. Der arbejdes nu i FAO-regi med at udmønte traktatens rammebestemmelser. Et centralt element er udarbejdelsen af en standardaftale for udvekslingen af plantegenetiske ressourcer³ under traktaten, en såkaldt "standard Material Transfer Agreement" (sMTA).

I følge traktaten skal denne sMTA bl.a. indeholde et krav til brugerne af de plantegenetiske ressourcer om økonomisk udbyttedeling: Hvis man markedsfører et produkt, der er en plantegenetisk ressource, og som indeholder materiale hentet fra traktatens system, kan man i visse tilfælde blive pålagt at indbetale en del af det økonomiske udbytte til en central fond. Reglerne for, hvordan denne betaling skal ske og størrelsen heraf, er et meget væsentligt punkt under udarbejdelsen af MTA'en.

En FAO-arbejdsgruppe (*Contact group*)⁴ skal levere et forslag til sMTA til traktatens styrende organ, som herefter med konsensus skal træffe endelige beslutning om sMTA'en. De lande,

¹ FAO: Food and Agriculture Organisation of the United Nations.

² Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den internationale traktat om plantegenetiske ressourcer for fødevarer og jordbrug (B50) af 20. marts 2003.

³ Omfatter plantegenetiske ressourcer fra 64 afgrøder og beslægtede arter (jf. traktatens bilag 1), som forvaltes af de lande, som har tiltrådt kontrakten (72 lande (inkl. EU) pr. 12/7-05), og som er offentlig ejendom. Derudover indgår plantegenetiske ressourcer af de omtalte afgrøder, som bl.a. findes i de internationale landbrugsforskningscentre under CGIAR-systemet (Consultative Group on International Agricultural Research). Alt i alt forventes systemet at komme til at rumme en væsentlig del af verdens plantegenetiske ressourcer af de berørte afgrøder og beslægtede arter.

⁴ Fra den europæiske region er udpeget 12 repræsentanter, heriblandt Bent Skovmand, direktør for Nordisk Genbank.

der har ratificeret traktaten, herunder Danmark, er alle repræsenteret i det styrende organ og har dermed i princippet vetoret overfor sMTA'ens indhold. Traktatens styrende organ mødes i 1. halvår af 2006, formentlig juni måned, hvor der skal træffes beslutning om i det mindste visse dele af MTA'en.

På området er der delt kompetence mellem nationalt og EU-niveau. Under de foreløbige forhandlinger knyttet til traktaten og herunder sMTA'en har praksis været, at EU internt er nået til enighed om en fælles holdning, som formandskabet så har fremført overfor de andre forhandlingsparter i FAO.

Status og videre proces

FAO arbejdsgruppen (*Contact group*) afholder sit første møde den 18.-22. juli 2005 i Tunesien. Arbejdsgruppens forhandlinger tager udgangspunkt i et 1. udkast til sMTA, som FAOs sekretariat har udarbejdet. En sMTA indeholder mange elementer, og forhandlingerne om flere af disse forventes at blive vanskelige. Det er derfor tvivlsomt, om der kan opnås enighed om en sMTA på arbejdsgruppens første møde. EU-Kommissionen forventer, at de egentlige substansdrøftelser omkring et system for betaling først vil ske på et 2. og eventuelt 3. møde i "Contact group".

EU's forberedelse til forhandlingerne er primært foregået i en kommissionsarbejdsgruppe, som i løbet af foråret 2005 har drøftet FAO-sekretariatets udkast til sMTA. Drøftelserne er foregået på et teknisk niveau knyttet til den konkrete tekst i udkastet til sMTA'en.

Der er mellem EU-landene bred enighed om, at det er centralt at sikre, at sMTA'en er helt konsistent med den internationale traktat og dens mandat. På den baggrund har kommissionsarbejdsgruppen foranstaltet en juridisk vurdering af det 1. udkast og inddraget denne vurdering i forberedelsen forud for mødet i Tunesien. Vedrørende betalingssystemet i MTA'en er der enighed i EU-kredsen om, at der bør opbygges et system for betaling, der er transparent, effektiv og realistisk at gennemføre. Disse drøftelser bedømmes dog som nævnt at være i en indledende fase.

Jf. Fødevarerministeriets svar af 5. februar 2003 på Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris spørgsmål nr. 5 af 21. januar 2003 er Danmark fortsat opmærksom på at arbejde for, at traktatens system for udveksling af plantegenetiske ressourcer ikke resulterer i en slags "genskat" til skade for specielt små og mellemstore forædlingsvirksomheder

Når der skal tages stilling til "Contact group"s udkast til sMTA'en i traktatens styrende organ vil Fødevarerministeriet forelægge sagen for Folketinget.